

KLAUZURNÍ PRÁCE 1/2020

Schválené a platné zásady územního rozvoje kraje Z. vymezují koridor pro realizaci veřejně prospěšné stavby „Dálnice XX“ (dále jen: „dálnice“). Záměr dálnice má být uskutečněn mimo souvisle zastavěné území obcí. Investorem stavby dálnice je státní příspěvková organizace WW, zřízená Ministerstvem dopravy (dále jen: „vyvlastnitel“). Dálnice nefiguruje mezi záměry dopravní infrastruktury, obsaženými v příloze zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury, v platném a účinném znění.

Pro umístění stavby dálnice bylo příslušným stavebním úřadem vydáno územní rozhodnutí, které nabylo právní moci dne 30. 1. 2019.

Pan A. je vlastníkem pozemku, který se nachází na území kraje Z. (dále jen: „pozemek“). Pan A. se v místě svého bydliště dlouhodobě nezdržuje a převážnou dobu v roce žije v cizině. Na části pozemku zemědělsky hospodaří pan B., a to na základě pachtovní smlouvy s panem A., uzavřené dne 1. 9. 2018 na dobu neurčitou. Na jiné části pozemku zemědělsky hospodaří pan C., a to na základě pachtovní smlouvy s panem A., uzavřené dne 1. 8. 2019 na jeden rok.

Vyvlastnitel pana A. již začátkem roku 2019 opakovaně oslovil s nabídkou kupní smlouvy na jeho pozemek. V souladu s pravomocným územním rozhodnutím se plánuje, že pozemek bude v průběhu výstavby dálnice v letech 2022-2023 zcela zastavěn. V dubnu 2019 vyvlastnitel panu A. zaslal další z řady návrhu kupních smluv na jeho adresu v cizině, kterou pan A. vyvlastniteli písemně předem sdělil a doručení v cizině bylo potvrzeno. K tomuto návrhu byl přiložen i znalecký posudek, dle kterého byla ve smlouvě navržena kupní cena a informace o záměru výstavby dálnice. Současně bylo panu A. sděleno, že nedojde-li k přijetí tohoto návrhu z jeho strany, je možné ve veřejném zájmu získat vlastnické právo k pozemku vyvlastněním. V červnu 2019 se vyvlastnitel ještě naposledy pokusil s panem A jednat a poštou mu adresoval výzvu k jeho vyjádření k již zaslánému návrhu kupní smlouvy.

Na žádný z výše uvedených návrhů pan A nereagoval. Vyvlastnitel proto dne 1. 8. 2019 podal u krajského úřadu kraje Z. (dále jen „krajský úřad“) žádost o zahájení vyvlastňovacího řízení za účelem odnětí vlastnického práva pana A k pozemku. K této žádosti byly přiloženy všechny zákonem předepsané listinné dokumenty. Žadatelem byl předložen i znalecký posudek, který si nechal vypracovat, k jehož vyhotovení ovšem nezískal souhlas vlastníka pozemku. Veřejný zájem na vyvlastnění byl v žádosti odůvodněn naléhavou potřebou zajistit dopravní spojení prostřednictvím nové dálnice a neexistencí alternativní trasy a dále skutečností, že dálnice je jako stavba veřejně prospěšná zanesena jak v platných zásadách územního rozvoje, tak v územním plánu.

Krajský úřad oznámil všem účastníkům zahájení vyvlastňovacího řízení a poučil je, že na řízení se vztahuje zákon č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury. V řízení nařídil konání ústního jednání, a to v zákonem stanovené lhůtě a uvědomil o něm účastníky řízení ve stanovené lhůtě. Ústní jednání se konalo dne 15. 10. 2019. Dostavil se na něj pan B., který se prokázal plnou mocí od pana A., která jej opravňovala „k zastupování v celém vyvlastňovacím řízení ohledně pozemku.“ Dále se dostavil pan D., který je zástavním věřitelem pana A. (pozemek je předmětem zástavy).

V průběhu ústního jednání byly vzneseny následující námítky:

- pan B. namítal, že vypracovaný znalecký posudek sice obsahuje stanovení ceny za pozemek, neobsahuje ovšem „ocenění újmy za ochranné pásmo dálnice“. Pan B zde dále namítal, že jako zemědělec obhospodařuje na základě smluv o pachtu i další přilehlé pozemky, které „budou ochranným pásmem dálnice omezeny“. Pan B. proto tvrdil, že v rozhodnutí o vyvlastnění musí být obsažen také výrok o náhradě za omezení, plynoucí z ochranného pásma dálnice.

- pan D. namítal, že vypracovaný znalecký posudek nelze v řízení použít vůbec, protože s ním pan A. nevyjádřil svůj souhlas.

Krajský úřad následně došel k závěru, že v řízení byl prokázán veřejný zájem na vyvlastnění a že tento veřejný zájem převažuje nad zachováním dosavadních práv vyvlastňovaného. Námitky, vyjádřené na ústním jednání vypořádal jako právně irelevantní. Následně dne 1. 11. 2019 vydal rozhodnutí, kterým:

- odňal vlastnické právo k pozemku ve prospěch vyvlastnítele za účelem realizace stavby dálnice,
- stanovil výši náhrady za odnětí vlastnického práva dle výše uvedeného znaleckého posudku a uložil vyvlastniteli, aby náhradu zaplatil panu A. ve lhůtě 30 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí;
- určil, že vyvlastnitel je povinen zahájit uskutečňování účelu vyvlastnění nejpozději do dvou let od nabytí právní moci rozhodnutí.

Rozhodnutí bylo následně řádně oznámeno (doručením do vlastních rukou) všem účastníkům řízení. Pan B. byl po obdržení rozhodnutí zaneprázdněn opravou zemědělských strojů a doručené písemnosti nevěnoval pozornost. Žádný z účastníků řízení nepodal proti rozhodnutí odvolání. Dne 5. 1. 2020 rozhodnutí nabylo právní moci.

Dne 15. 1. 2020 podal pan D. podnět k provedení přezkumného řízení ve věci rozhodnutí krajského úřadu ze dne 1. 11. 2019. Dle tvrzení pana D. bylo řízení provedeno v rozporu s právními předpisy, přičemž zopakoval svou námitku, uvedenou již dříve při ústním jednání.

Usnesením ze dne 15. 2. 2020 zahájilo Ministerstvo dopravy přezkumné řízení ve věci rozhodnutí krajského úřadu ze dne 1. 11. 2019. Dne 15. 3. 2020 vydalo toto ministerstvo rozhodnutí, kterým přezkoumávané rozhodnutí ruší pro jeho nezákonnost. Toto rozhodnutí bylo vyvlastniteli doručeno dne 30. 3. 2020.

Dne 15. 4. 2020 podal vyvlastnitel proti rozhodnutí Ministerstva dopravy ze dne 15. 3. 2020 správní žalobu k příslušnému soudu.

OTÁZKY:

1. Posuďte příslušnost krajského úřadu kraje Z. k vydání vyvlastňovacího rozhodnutí k pozemku pana A.
2. Posuďte námitku pana B., podle které má být v rozhodnutí vyvlastňovacího úřadu obsažen také výrok o náhradě za omezení, plynoucí z existence ochranného pásma dálnice.
3. Byl účastníkem vyvlastňovacího řízení, vedeném krajským úřadem kraje Z. k pozemku pana A., také pan C.?
4. Posuďte příslušnost Ministerstva dopravy k vedení přezkumného řízení a vydání rozhodnutí ve vztahu k rozhodnutí krajského úřadu kraje Z. ze dne 1. 11. 2019.
5. Byl pan D. účastníkem přezkumného řízení, vedeného Ministerstvem dopravy?
6. Opravňuje udělená plná moc pana B., aby pana A. zastupoval v přezkumném řízení?
7. Jak by měl soud rozhodnout o žalobě podané dne 15. 4. 2020?

Odpovědi právně odůvodněte. U odpovědí vázaných na aplikaci právního předpisu je třeba použít přesné citace (předpis, paragraf, odstavec, příp. písmeno).

ŘEŠENÍ

1. Krajský úřad kraje Z. byl jak věcně, tak i místně příslušným orgánem k vedení vyvlastňovacího řízení. Dálnice je stavbou dopravní infrastruktury, na jejíž přípravu, umístování a povolování se vztahuje zákon č. 416/2009 Sb., (§ 1 odst. 2 písm. a/). Podle § 2e odst. 1 zákona č. 416/2009 Sb. je příslušným k vedení řízení o vyvlastnění, jehož předmětem je stavba dopravní infrastruktury, krajský úřad kraje, na jehož území se má stavba uskutečnit.

2. Námitka nebyla právně relevantní. V rozhodnutí o vyvlastnění může být obsažen jenom takový výrok o náhradě, o kterém to právní předpis (§ 24 odst. 4 zákona č. 184/2006 Sb.) explicitně stanovuje. Uvedené ustanovení přitom nezakládá pravomoc vyvlastňovacího úřadu rozhodovat ve věci náhrady za omezení, plynoucí ze silničního ochranného pásma. *V této souvislosti je možné poukázat na skutečnost, že silniční ochranné pásmo vzniklo (§ 30 odst. 1 zákona č. 13/1997 Sb.) již v důsledku právní moci územního rozhodnutí ke stavbě dálnice, tj. nebylo důsledkem řízení o vyvlastnění pozemku.*

3. Ne, nebyl. Účastníci vyvlastňovacího řízení jsou taxativně vymezeni v § 17 zákona č. 184/2006 Sb. Zemědělský pacht zde není důvodem, který by zakládal účastenství v předmětném řízení.

4. Ministerstvo dopravy České republiky bylo příslušné k vedení přezkumného řízení a k vydání rozhodnutí v něm podle § 2e odst. 3 písm. a/ zákona č. 416/2009 Sb.

5. Ano, pan D. byl účastníkem přezkumného řízení, vedeného Ministerstvem dopravy České republiky. Pan D. byl z titulu svého postavení zástavního věřitele účastníkem vyvlastňovacího řízení, vedeného krajským úřadem kraje Z. (§ 17 odst. 1 zákona č. 184/2006 Sb.). Podle § 95 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb. je účastník původního řízení, v němž bylo vydáno přezkoumávané rozhodnutí, jehož se přezkumné řízení týká, také účastníkem přezkumného řízení.

6. Ne, neopravňuje. Pan B. disponoval plnou mocí, která jej opravňovala „k zastupování (pana A.) v celém vyvlastňovacím řízení ohledně pozemku.“ Oprávnění zastupovat v řízení skončilo tím, že předmětné řízení bylo dne 5. 1. 2020 pravomocně skončeno. *Přezkumné řízení je novým řízením (je zahájováno ex officio - § 95 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb.) a má povahu prvoinstančního řízení. Přezkumné řízení je dozorčím prostředkem, ne řízením o opravném prostředku.*

7. Soud by měl žalobu usnesením odmítnout (§ 46 odst. 1 písm. d/ zákona č. 150/2002 Sb.) z důvodu její nepřipustnosti (§ 68 písm. a/ zákona č. 150/2002 Sb) – žalobce nevyčerpal řádný opravný prostředek v řízení před správním orgánem, kterým byl rozklad k ministru dopravy (§ 152 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb.).